

Kurgu Dergisi

S:14, 21-31, 1996

Kurgu Dergisi

S: 14, 1-11, 1996

**SOME NOTES AND SUGGESTIONS ABOUT THE
PLACEMENT PROBLEM OF THE SCIENTIFIC
ACTIVITIES OF THE FACULTY OF OPEN EDUCATION
IN DISTANCE EDUCATION LITERATURE**

Prof. Dr. Uğur DEMİRAY
Lib. Director. Adnan YILMAZ

ABSTRACT

This article points out that all authors should indicate international bibliographic data at all levels in their academic studies conducted on the Anadolu University, Faculty of Open Education. In view of this, researchers who conduct studies on the Faculty of Open Education have to give clear information to its readers regarding their research sources, librarians and data banks or networks etc. This is very important so that we can realize what's happening in Turkey in the area of Distance Education and all its aspects. For this reason, the only way is to establish communication with data banks, DE documentation centers, journals, periodicals and other researches around the world.

Key words: Distance Education, The Faculty of Open Education, Turkey Bibliographic data , Documentantion Center.

AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ UYGULAMALARINI İÇEREN BİLİMSELETKİNLİKLERİN ULUSLARARASI UZAKTAN ÖĞRETİM LİTERATÜRÜNDE YER ALMASI SORUNU ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER

Prof. Dr. Uğur DEMİRAY
Uzm. Adnan YILMAZ

ÖZET

Bu çalışmada uzaktan öğretim yönteminin 10 yılı aşkın bir süredir Türkiye'deki uygulaması olan Açıköğretim Fakültesi ile ilgili olarak yapılan bilimsel etkinlik ve çalışmaların, dünyanın diğer ülkelerinde bu konuda çalışan akademisyen, araştırmacı ve ilgili uzmanlara ulaşarak tartışma açılabilmesi için, henüz yeni yeni oluşmakta olan UZAKTAN ÖĞRETİM-DISTANCE EDUCATION literatüründe yer alması konusundaki zorunluluğa değinerek, buna ilişkin yazarların görüşlerine yer verilmiştir.

Bu görüşler arasında yapılacak çalışmaların mutlak surette bilinen bir ya da iki yabancı dille yazılmış özetlerinin özet dergilerine, bilgi bankalarına özellikle yazarları tarafından ısrarla gönderilmesi , bu kurum ve kuruluşlarla iletişimin sıcak tutularak, en azından alanda neler olup bittiği , gerekiyorsa ilgiler doğrultusunda ayrıntıya girecek biçimde alış veriş içersinde bulunulması gerekliliği belirtilmiştir.

Anahtar sözcükler: Uzaktan öğretim, Açıköğretim, Türk uzaktan öğretimi, Evrensel sorgulama dili, Literatür, Dokümantasyon.

ACIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ UYGULAMALARINI İÇEREN BİLİMSELETKİNLİKLERİN ULUSLARARASI UZAKTAN ÖĞRETİM LİTERATÜRÜNDE YER ALMASI SORUNU ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER

Prof. Dr. Uğur DEMİRAY
Uzm. Adnan YILMAZ*

Giriş

Burada yer verilen bu yazının temel amacı; 1982'den bu güne dek, kuramsal ve alan uygulaması (ampirik) olmak üzere çeşitli düzeylerde ele alınmış olan Açıköğretim Fakültesi uygulamalarını içeren bilimsel çalışmaların gerek ulusal, gerekse de uluslararası uzaktan öğretim yazınlarında (literatürde) yer alması sorunu tartışma ortamına getirmek ve bu konuda yapılması gerekenleri sizlerle paylaşmaktır.

1982-83 öğretim yılından başlamak üzere, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nce önce dört yıllık lisans eğitimi düzeyinde, giderek önlisans, sertifika programı ve bazı hizmetiçi eğitim uygulamalarını kitle iletişim araçlarının da hizmete konularak uygulandığı uzaktan uzaktan öğretim kurumu; "AÇIKÖĞRETİM", farklı derecelerde olmak üzere yaklaşık 300.000 dolayında mezun vermiş bulunmaktadır.

Kuşkusuz bir eğitim kurumunun girdileri olan öğrenciler ile çıktıları durumundaki mezunlarının kurum içerisinde yaşadığı süreç, eğitimci ve yöneticiler ile her boyuttaki iletişim düzeyleri, çeşitli aşamalarda ve düzeylerde araştırma konusu yapılarak, sistemin işleyişi, olumlu/olumsuz yönleri, aksaklıkları, program içerikleri, verimlilik düzeyleri, öğrenci ve mezunların karşılaştıkları sorunlar, öğrenci ve toplum kesimlerinin kurumdan (sitemden) beklentileri, öğrencilerin sosyo-ekonomik profilleri, mezun-sektör ilişkileri, sistemin ayrıcalıkları, avantaj ve dezavantajları, topluma katkıları, sistemin ekonomik boyutu, toplumsal iletişimdeki işlevi, sosyo-kültürel konumu vb. daha önce birçok özel alanlar, incelenmekte ve irdelenmektedir.

Bu çalışmalar akademik yapıda yeralan seminer, sempozyum, kongre, panel, aşıktoturum gibi topluma açık iletişim ortamlar ile tez, kitap, makale, çoğaltma, rapor vb. yazılı iletişim materyali olarak, birer bilimsel etkinlik disiplini içerisinde söz konusu edilmekte ve duyurulmaktadır.

(*) Anadolu Üniversitesi Kütüphane ve Dökümantasyon Merkezi

Bu akademik ortamlarda sözü edilenlerin yazılı olarak yer almak durumunda olan araştırma sonuçları, özgün tartışma ya da düşünce ürünlerinin, konu ile ilgili ulusal ve uluslararası literatürde yer alması; ileride bu konu ile daha derinlemesine çalışacaklara, önce yapılanlar hakkında bilgi vererek yaklaşabilmeleri açısından ışık tutabilecek, konuya ilgi duyan yabancı araştırmacılara da rehber olacaktır.

Araştırmacıların bir konuyu incelemeye başlamadan önce bu konuda neler yapıldığı konusundaki birikimleri, çalışmaların sınırını çizebilmeleri yönünden oldukça önemli olmakla beraber, bu konudaki literatürü izleyebilme ve literatürden bilgiye ulaşabilmesi, tüm dünyada güncelliğini koruyan çok özel bir konudur. Özellikle; bilgi çağı, bilgi toplumu ya da bilgi patlaması kavramlarından sözedilen yüzyılımızda, elektronik iletişim gücü ve hemen her dalda teknolojinin önlenmez yükselişi, bilim adamlarını daha özel konu alanlarına yönelmeye, çalışmalarını da olabildiğince sınırlamaya zorunlu kılmaktadır.

Bugün dünyada, günde ortalama üçyüzbin bilimsel çalışma literatüre katılmakta ve bunun izlenmesinin ise; bilim adamının alan ile ilgili sorumluluğuna bırakılmaktadır. Yine bu sorumluluk, bir o kadar da, yapılan çalışmayı ilgili literatüre kazandırması ve bunun için gerekenleri yerine getirmesi gibi sorumluluğu da beraberinde getirmektedir. Bir başka deyişle, artık araştırma yapmak, düşünce üretmek yetmez olmuş, çalışmayı yayınlamak ya da yayınlamakla da sorumluluk bitmiş olmamaktadır.

Bilim adamlarından, çalışmasının, o alanla ilgili dizin(index)lere ve bilgi bankalarına girebilmesi için evrensel ölçütlere uyması açısından bu konuda ayrıca bir özen ve göstermesi beklenmektedir. Bu madalyonun bilinen bir yüzüdür.

Madalyonun diğer yüzünde ise; o çalışmadan yararlanacak olan bilim adamlarının sorumluluğunu başlaması gerektiğini içerir.

Yukarıda sözü edilen baş döndürücü iletişim çağı ürünlerinden raslantısal olarak haberdar olmaktan öte, yeni bir çalışmaya başlayacak bilim adamı, konu literatürünü (yazının alanını) taramak üzere "Interactive Common Language" olarak bilinen ve "evrensel sorgulama dili" biçiminde Türkçeleştirdiğimiz sorgulama dilini; eş deyişle benzer sorgulama kodlarını kullanarak Türkiye'nin Eskişehir'inde, Hindistan'ın Delhi'sinde ya da Endonezya'nın Jakarta'sı ile Avustralya ve ABD'nin herhangi bir yerinde üretilmiş bilginin (kuşkusuz burada uzaktan öğretim ve onun türevlerinden oluşan çalışmalara dikkat çekilmek istenmiştir) genel hatlarıyla kod çözümlenmesi yapılarak, bu çalışmanın hangi boyutlarından yarar sağlanabileceğine kararını verme, seçme ve bu çalışmayı elde edip ayrıntıyla inceleyerek, çalışmasına katkı boyutunu gerçekleştirmek sorumluluğunu içermektedir.

Kuşkusuz bilim adamı madalyonunun hangi yüzünde olursa olsun, bu sorumluluğu yerine getirmede trajedik boyut ve anlamda yalnız değildir. Ancak, bu noktada vurgulanması ya da altının çizilmesi gereken nokta; onun bu sorumluluğu duyması ve bu sorumluluğu yerine getirmede ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan oluşan dizgeyi (sistemi), eş deyişle; bilgi aktarma ve veri tabanlarını harekete geçirebilme yeteneği ve gücüdür. Bu anlamda, yayıncıdan dizin (index) kuruluşlarına, kütüphane ya da dokümantasyon merkezi çalışanlarından, bilgi işlem sistemleri ve çalışanlarına kadar, birlikte, uygun, uyumlu ve aynı terminolojiyi kullanarak hareket edebilme gücü, bilim adamlarının belki de birincil gibi görünme de en önde gelen sorumluluklarındandır.

Uluslararası Kütüphane Kuruluşları Federasyonu (IFLA) ile UNESCO tarafından desteklenip geliştirilmekte olan "Universal Bibliographic Control" "UBC" kısaltmasıyla anılan program ile; dünyanın neresinde olursa olsun üretilen her belge ya da bütün bilgi; kullanıcıların hizmetine sunulabilmelidir, ilkesi yaşatılmak istenmektedir. Bunun gerçekleşmesi de, evrensel bibliyografik denetim ile mümkündür. Bunun ön koşulu ise; ulusal bibliyografik denetimdir.

Bibliyografik Denetim

"Bibliyografik denetim; yazılı ve basılı kayıtların bibliyografik yöntemlerle ve kaynakça amacıyla denetim altına alınması" olarak tanımlanmaktadır. (Bibliographic Service..., 1950):

Belge, herhangi bir biçimde ve yöntemle kaydedilmiş ve çoğaltılmış bilgi taşıyıcısıdır. Örneğin; kitap, makale, rapor, tez, patent, standart, harita, teknik resim, plak, ses şeridi, görüntü şeridi, vb. gibi. Bir belgenin bibliyografik denetimi, söz konusu belgenin bibliyografik künyesini oluşturan öğelerin belirli bir düzen içinde ve belirli bir sıraya göre biraraya getirilmesidir.

Bibliyografik Künye

Bir belgenin bibliyografik künyesi, o belgeyi diğer belgelerden ayıran bir varlık olarak niteleyen özelliklerin tümüdür. Bibliyografik künye bir dizi veri öğelerinden (data elements) oluşur. Veri öğeleri, belge türüne göre değişiklik göstermekle birlikte, tüm belgeler için temel sayılabilecek ortak öğeleri içerir. Bibliyografik künyeyi oluşturan veri öğeleri belirli bir düzen içinde sıralanır. Kütüphanecilik uygulamasında bu düzenlemeyi içeren işleme "Kataloglama"; bu düzenlemenin nasıl yapılacağını belirleyen kurallar topluluğuna da "kataloglama

kuralları" denir.

Bibliyografik künyenin amacı; esas olarak, bir belgenin varlığını belirlemek ve söz konusu belgeyi nitelenek ya da tanımlamaktır. Bununla birlikte, belgelerin varlığı kadar, belgenin içeriği de önem taşır. Bu nedenle, bibliyografik künyeye belgelerin içeriğini belirleyen öğeler de eklenir. İçerik belirleme, sınıflandırma sistemlerinden alınan işaretler ya da simgelerle yapılacağı gibi, doğal dile dayalı içerik belirleme yöntemleri de kullanılır. Örneğin; genelden özele doğru olmak üzere, konu başlıkları, anahtar sözcükler, kısa açıklama ve öz (abstract) ya da özet sayılabilir.

Gerçekte, bütün kütüphane ve bilgi aktarma hizmetlerinin amacı bilgi kullanıcılarına tüm belgelerin bibliyografik künyelerini doğru, eksiksiz ve güncel olarak duyurmaktır. Bu sayede kullanıcı,

- a- Gereksinime uygun belge ve bilgilerin varlığından haberdar olur,
- b- Belgelerin içeriği konusunda bilgi edinir,
- c -Belgenin kendisini elde eder.

Kütüphane, bilgi bankası, dokümantasyon merkezi, arşiv, indeksleme kuruluşları ve benzeri bilgi aktarma dizgelerinin en önemli işlevi, bilgi kullanıcılarının gereksinim duyduğu belgeyi elde edebilmesini gerçekleştirmektir. Ancak, bunun gerçekleşmesi, ilk iki işlemin etkinliğine bağlıdır.

Veri Öğeleri

Bibliyografik künyeyi oluşturan veri öğeleri, belge türlerine göre değişiklik gösterir. Kitapların bibliyografik künyesini oluşturan veri öğelerinin bütünü, Uluslararası Kütüphane Kuruluşları Federasyonu (IFLA) tarafından hazırlanmış olan bir standartta göre aşağıdakiler gibidir. (International Standard..., 1974) Altı çizili öğelerin kullanımı zorunlu değildir.

1. Başlık ve Yazar

- 1.1. Başlık (Çalışmanın adı)
- 1.2. Diğer başlıklar, alt başlıklar, başlıkla ilgili bilgiler
- 1.3. Yazar (yazar sözcüğü çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen tüm gerçek ve tüzel kişileri kapsar.)

2. Basım Kaydı

- 2.1. Basım (kaçıncı basım olduğunu belirten kayıt)
- 2.2. Basıma ilişkin yazar kaydı

3. Yayın Kaydı

- 3.1. Yayın Yeri
- 3.2. Yayınevi
- 3.3. Yayın Tarihi
- 3.4. Basım Yeri
- 3.5. Basımevi

4. Fiziksel Nitelikler

- 4.1. sayfa ve/veya cilt sayımı
- 4.2. Resim / şekil vb.
- 4.3. Boyut
- 4.4. Çalışmaya ek olarak bulunan malzeme (atlas, vb.)

5. Dizi Kaydı

- 5.1. Dizi kaydı
- 5.2. Alt-dizi kaydı
- 5.3. Dizi içindeki numaralandırma
- 5.4. ISSN (International Standart Serial Number)

6. Açıklayıcı Notlar (herhangi bir öğeye ilişkin açıklamalar)

7. Uluslararası Standart Kitap Numarası, Ciltleme, Ederi

- 7.1. ISBN (International Standard Book Number)
- 7.2. Ciltli / ciltsiz
- 7.3. Ederi

Çok-ciltli yayınlar için ikinci düzeyde tanımlama

Görüldüğü üzere yukarıda sıralanan veri öğeleri bir belgenin varlığını belirten ve niteleyen öğelerdir. Bunlara ek olarak, belgenin dilini ve içeriğini belirten simgeler yada doğal dile dayalı sözcükler kullanılabilir

Diğer belge türleri için değişik veri öğeleri vardır . Bu öğeler bibliyografik künyenin ayrılmaz parçalarıdır. Örneğin rapor numarası ya da tezin kabul edildiği öğrenim kurumunun adı gibi öğeler, anılan belge türlerinin bibliyografik künyesi için vazgeçilmez öğelerdir.

UNESCO'nun UNISIST programı çerçevesinde hazırlanmış olan bir el kitabında; süreli yayın, kitap, makale, rapor, tez, bildiri ve patent türü belgelerin işlenebilmesi için toplam 47 ayrı veri alanı ayrılmıştır. Ayrıca, hiçbir alana kaydedilemeyecek ek veri öğeleri için ayrıca bir alan belirlenmiştir (Reference Manual..., 1974).

Tüm bu bilgilerin, gelişen teknolojiler paralelinde, elle kayıtlı tutulacağı, optik

ve manyetik ortamlara aktarılacağı unutulmaksızın, bu işle görevli insanlara yardımcı olması açısından, her türden çalışmanın yukarıda sözü edilen öge ve sorulara yanıt verilebilmesi zorunluluğu ve bu zorunluluğun önemi, kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Bunca bilgiden sonra, çalışmanın içeriği ile ilgili olarak araştırmacıya bilgi verecek, onu yönlendirecek en önemli öge çalışmaya ilişkin, olabildiğince kısa bir özetdir. Burada anlatmak istediğimiz özet "abstract" olarak nitelenen bir ya da iki paragraflık, çalışmanın amacına, yöntemine ve kısaca bulgularına yer verilen açıklamadır. Genellikle yazının başlığı ile giriş tümcesi arasında yer alan bu özeti, çalışmanın yapıldığı dilde ve en azından bilinen bir ya da iki dilde olması gerekmektedir. Böylelikle çalışmanın o literatür ile ilgili "abstract" yayınlarında yer alarak, ilgili alandaki bilim adamı ve araştırmacılara duyurulması olanağı sağlanmış olacaktır. Bu özetlere ulaşan yerli-yabancı araştırmacı ve bilim adamlarının çalışma paralelinde ayrıntılı bilgi gereksinmesi halinde, o çalışmayı elde etme süreci başlayacaktır.

Belki sizin yaptığımız bir çalışma, tüm dünya ya da herkes için çok önemli olmayabilir. Ancak, unutulmaması gerekir ki; bilimsel çalışmaların kapsamları giderek sınırlanmakta ve daraltılmaktadır. Bu anlamda herhangi bir çalışmayı yapmaya başlamak, öncelikle bu çalışma benzerinin yapıp yapılmadığı konusunda ayrıntılı araştırmayı gerektirmektedir. Aksi durumda, zaman ve emek açısından kayıplar olacaktır.

Bununla birlikte, benzer içerikli de olsa, farklı ülkelerdeki benzer örnekler, araştırmacının bakışını, bulgularını ve o konudaki önerileri destekleyeceği de gözardı edilmemelidir. İşte bu nedenle ki, uzaktan öğretim literatüründeki hemen hemen her bildiri, tez, rapor, makale, kitap, vb. çalışmanın, bu alanda çalışmakta olanlara iletilmesi sorumluluğu; uzaktan öğretim literatürü adına önem taşımaktadır. Bu durum, ülkemiz uzaktan öğretimi açısından değerlendirildiğinde az önce sözünü ettiğimiz önem daha da anlam taşımaktadır. Söz konusu önem en azından bir kaç açıdan ele alınabilir.

Öncelikle ülkemiz uzaktan öğretim uygulaması çok genç yaşta. Bu konuda henüz ulusal düzeyde literatürümüzün oluştuğu söylenemez. Ancak, bu konudaki çalışmalara göz gezdirildiğinde, ilgili literatürün oluşumu 1987'den sonra ivme kazanan bir görünüm sergilemektedir (Demiray, 1993; Daniel, 1995).

Bu çalışmalar incelendiğinde, daha önce sözü edilen bibliyografik bilgilerin tam olarak yer aldığı ve uluslararası literatüre dahil edildiğini söylemek kolay değildir. Örneğin tipik bilimsel çalışma örneği olan makele ve tezlerde anabilim dalları, tez danışmanları, konu ile ilgili anahtar sözcükler öz ve özetlerin gerektiği

biçimde duyurulduğunu görmek çok zordur. Özellikle tez çalışmalarında sağlıklı bir özetten söz etmek güç olabildiği gibi, çalışmaları gerçekleştirenlerin de, çalışmalarını uluslararası literatüre katmak üzere yapmaları gerekenlerin de yapıldığını gözlemlemek daha da güçtür. Oysa uzaktan öğretim alanında çalışan kurumların Türkiye gerçeği ve uygulamasına ve bu konudaki bilgilenmeye şiddetle gereksinimleri olduğunu kişisel görüşme ve yazışmalardan kolaylıkla anlaşılmaktadır.

Bilindiği gibi dünyadaki belli başlı uzaktan öğretim kuruluşları, özellikle Açık üniversiteler; İngiltere'de The Open University, Thailand'da Sukhoti Thammathirat Open University (STOU), Kanada'da Athabasca University, Hindistan'da IGNOU, vb. kurumsal yapılanmalarında uzaktan öğretim araştırma ve dökümantasyon merkezleri kurarak, uzaktan öğretim literatürü ile ilgili her tür bilgi ve belgeyi (birer kopyasını) biriktirmekte, kendi ülkesindeki ve diğer bilim adamlarına bunları sunmakta ve hatta bazıları bu hizmet karşılığında ekonomik bir kazanım da elde etmektedirler.

Bu konuda bilinen en yakın örnek; Thailand Sukhoti Thammathirat Open University (STOU)'nin oluşturduğu The Office of Documetation and Information of STOU'dur. 1989 yılında başlayan bu projenin 1994 Kasım ayında tamamlanması planlanmaktadır. Bu beş yılı kapsayan süreç içerisinde STOU - ODI dünyadaki tüm uzaktan öğretim kurum ve kuruluşlarına (Türkiye dahil) bu konudaki çalışma amacını duyurmuş ve her tür ve düzeyden belge birikimine başlamıştır. (STOU Theasrures..., 1993).

Kuşku yoktur ki; Açıköğretim Fakültesi uygulamalarını içeren çalışmaların bu ve benzeri bilgi bankalarında yer alması isteniyorsa, evrensel ölçütleri ve bilgileri içeren verilerin, çalışmalara eklenmesi, kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu bağlamda, Açıköğretim Fakültesi'nin uygulamalarını içeren çalışmalar bu bibliyografik verilerin derlenmesine olanak verecek şekilde düzenlenmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

İkinci olarak; Açıköğretim Fakültesi uygulamaları konusunda yapılan çalışmaların ulusal/uluslararası boyutta tartışmaya açılması,uzaktan öğretim literatürün Türkiye bölümünü zenginleştirecektir. Açıköğretim Fakültesi uygulamalarını içeren çalışmaların Türkçe, İngilizce (ya da bilinen diğer dillerden biriyle) birer kopyesinin ya da en azından özlerinin (abstract) bu dökümantasyon merkezlerine ulaştırılması, daha ileride o konuyla ilgilenenlerin bu çalışmayı yapanlarla ilişki kurulabilmesine olanak sağlaması açısından son derece önemlidir. Bu anlamda ilk sayısının elinizde bulunduğu bu derginin yukarıda sözü edilen bibliyografik verileri içermesi halinde oldukça işlevsel olacağı açıktır. Dergi mutlaka (Türkçe yayımlanmış olsa da) bu merkezlere ulaştırılmalıdır. Kuşkusuz içinde İngilizce (ya da diğer dillerden biri ile) öz (abstract) içeren çalışmalar, ileride ilişki

kurulması açısından öncelikli olma özelliğine sahip olacaktır.

Bir başka nokta olarak da; Anadolu Üniversitesi Dokümantasyon Merkezi'nin özellikle, uzaktan öğretim literatür birikimine sahip ve veri bankaları ile network'lere bağlanması, yapılan Türkçe çalışmaların kütüphaneye bibliyografik verilerin işlenerek bu kurum ve kuruluşlara ulaştırılması (olabiliyorsa satılması), yapılan çalışmaların uluslararası literatürde yer almasına yardımcı olabilecektir.

Bu bağlamda, en azından üniversitemizde, her ne şekilde olursa olsun afiştten kitaba kadar, üretilen, yayınlanan her tür bilgi ve belgenin iki kopyesinin bu merkeze ulaştırılması bilim adamlarının önde gelen sorumluluklardandır.

İşte bu noktada, elinizdeki dergide böyle bir konuya yer vererek, değinmenin gereği yazarlar tarafından önemli görünmektedir. Bilgi üretmek başka, bu üretilen bilgiyi üretilmiş bilgilerle ilişkilendirmek başkadır.

Yine üretilen bu bilginin evrensel paylaşımı başka, bu bilgiyi kullanılabilir kılmak başkadır.

Üretilen bu bilgiyi tartışılabilir kılmak başka, ulusal literatüre hapsetmek başkadır.

Sonuç olarak; daha önce yapılmış ve özellikle Açıköğretim Fakültesi'nin ve ileride yapılacak akademik çalışmalarda makale boyunca sözü edilen düşüncelerin onay görüp, yaşama geçirilmesi halinde bu makalenin yazarları sorumluluklarını yerine getirmenin mutluluğunu yaşayacaktır. Çünkü, dünyanın ilk on büyük uzaktan öğretim kuruluşlarından biri olan (Daniel, 1995) Türk uzaktan öğretiminin simgesi AÖF'ün uygulama boyutları ile uzaktan öğretim alanında önemli bir yeri olmalıdır. Oysa dünyanın, Türkiye'de uzaktan öğretim alanında olup bitenlerden bilgili olmaması, övünülecek birşey olmasa gerek.

KAYNAKÇA

Daniel, John. Mega-Universities of the World: The Top Ten, Compiled by the International Centre for Distance Learning on the occasion of the Meeting of the Executive Heads of These Universities on June 27,1995 at the 17th. World Conference of the International Council for Distance Education (ICDE) in Birmingham, s.16-17, United Kingdom.

Demiray, Uğur. Açıköğretim Fakültesi Konusunda Yapılan Çalışmalar Kaynakçası 1982-1992 Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş İkinci Basım, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Yayın No: 767/389, Eskişehir, 1993.

International Standart Bibliographic Description for Monographic Publication. First Standart Edition. London, IFLA Committe on Cataloguing ,1974.

Reference Manual for Machine-Readable Bibliographic Description. Paris, UNESCO, 1974.

"Sukhoti Thammathirat Open University (STOU) Thesarures on Distance Education", Never Too Far, February, Vol.19, s.1, Bangkok, Thailand,1993.